ani (*Crotophaga ani*) či kukačka guira (*Guira guira*).

Velkou pozornost jsme soustředili na mokřadní a vodní druhy. Zvlášť si ceníme pozorování čáji obojkové (*Chauna torquata*), vzdálené příbuzné kachen patřící do čel. kamišovitých (*Anthimidae*). Z ostatních vrubozobých tvořila nejpočetnější hejna husička dvoubarvá (*Dendrocygna bicolor*). Velmi běžným druhem této oblasti je čejka jihoamerická (*Vanellus chilensis*), upozorňující na sebe výrazným křikem. Kolem jezírek jsou hojné různé druhy volavek, nesyt americký (*Mycteria americana*) a majestátný čáp jabiru (*Jabiru mycteria*). Mezi typické druhy patří i ostnák jihoamerický (*Jacana jacana*), kormorán subtropický (*Phalacrocorax olivaceus*) nebo různé druhy ledňáčků – rybaříků rodů *Chloroceryle* a *Megaceryle*, které není vždy jednoduché rozlišit (podobně jako kolibříky).

Na rozdíl od ptáků je podstatně těžší pozorovat v přírodě savce, i když se pohybujeme v chráněném území. Obvykle první kontakt představují typické hlasové projevy vřešťana černého (*Alouatta caraya*), kterého lze někdy zahlédnout v korunách stromů. Při troše štěstí je možné v podrostu potkat pásovce devítipásého (*Dasypus novemcinctus*) či šestipásého (*Euphractus sexcinctus*), nebo jejich příbuzného mravenečníka velkého (*Myrmecophaga tridactyla*), případně spíše stromového mravenečníka čtyřprstého (*Tamandua tetradactyla*). Podle našich zkušeností se dá snadněji přiblížit k některým hlodavcům, např. k morčeti divokému (*Cavia aperea*), nutrii (*Myocastor coypus*) a kapybaře (*Hydrochaeris hydrochaeris*). Opakovaně jsme pozorovali skupiny (samice s mláďaty) medvídkovitých šelem nosálů červených (*Nasua nasua*). Vyskytuje se zde i několik dalších druhů šelem, ovšem jen obtížně pozorovatelných, jako např. vydra jihoamerická (*Lontra longicaudis*), pes maikong (*Cerdocyon thous*), pes argentinský (*Pseudalopex griseus*), pes hřivnatý (*Chrysocyon brachyurus*), jaguár (*Panthera onca*), puma (*Puma concolor*), jaguarundi (*Herpailurus yaguarondi*) nebo kočka slaništní (*Oncifelis geoffroyi*). Z místních kopytníků jsme již uvedli dva druhy jelenců, dobré podmínky tu mají i pekari páskovaný (*Pecari tajacu*) a pekari bělobradý (*Tayassu pecari*). Údajně by zde měl žít tapír jihoamerický (*Tapirus terrestris*).

Na rozdíl od některých jiných chráněných území v pohraničí Argentiny je NP Río Pilcomayo dobře dostupný z městečka Clorinda (53 km) a zřejmě i proto je zabezpečen na profesionální úrovni (strážní služba, tábořiště, naučné stezky, pozorovatelny). Podobné biotopy lze nalézt i na jiných místech, včetně dalších chráněných oblastí (např. NP Chaco v provincii Chaco, 150 km^2). Vzhledem k relativně extenzivnímu využívání si ještě zachovaly do značné míry původní charakter, proto si zaslouží, aby jim přírodovědci věnovali větší pozornost a získali tak co nejvíc argumentů pro zintenzivnění ochrany těchto míst.

Jan Sychra a kolektiv autorů

Letnění rybníka Nesyt v roce 2007

V současné době se v českém rybníkářství už nevyužívá letnění, které bývalo pravidelnou součástí obhospodařování rybníků ještě začátkem 20. stol. Hlavním účelem letnění bylo zlepšit fyzikální a chemické vlastnosti dna jeho důkladným prokysličením, které umožnilo rozklad nežádoucích látek a ničilo parazity i původce rybích nemocí. Pro rybníkáře byl zásadním přínosem růst úživnosti rybníka, neboť během letnění se uvolňují ze sedimentu živiny, které z velké části využije vegetace obnaženého dna. Běžně se proto dna vypuštěných rybníků osévala nebo osazovala různými plodinami ať už pro přímou sklizeň (např. obilím, pícninami nebo zeleninou), či za účelem zeleného hnojení, které zvyšovalo produkční potenciál rybníka v dalším roce. Letnění se opakovalo nejčastěji každé tři roky; Lednické rybníky, o kterých bude řeč, bývaly letněny přinejmenším jednou za 6–7 let.

S intenzifikací chovu ryb přešli rybníkáři na efektivnější způsoby zvyšování produkce. S velkými dávkami minerálních i organických hnojiv a krmiv pro ryby postupně rostla úživnost rybníků a letnění začalo být z hlediska produkce ryb zbytečné. Tato intenzifikace způsobila ve druhé polovině 20. stol. úbytek biodiverzity rybničních ekosystémů. Zatímco původně růst úživnosti rybníků mohl pozitivně ovlivňovat početnost a druhovou diverzitu některých skupin vodních organismů, jsou dnešní podmínky na většině rybníků úplně jiné: velké rybí obsádky a malá průhlednost vody postupně ochuzují druhové spektrum. Potlačováním vodních rostlin (včetně rákosin) v litorálech rybníků se navíc zmenšuje diverzita biotopů. Jihomoravské rybníky tak postupně přestávají plnit jiné funkce, než je výroba masa. Tento vývoj se nevyhnul ani národní přírodní rezervaci Lednické rybníky, která byla dříve proslulá rozmanitostí mokřadní bioty, a proto stála v popředí zájmu biologů z různých oborů. Navzdory snahám státní ochrany přírody o šetrnější hospodaření se tato lokalita diverzitou vodních organismů v posledních letech nijak zásadně neodlišovala od ostatních jihomoravských rybníků. Ubylo ptáků, fauna vodních bezobratlých byla ochuzena o druhy citlivé ke znečištění a silnému predačnímu tlaku ze strany rybí obsádky, porosty ponořených (submerzních) a plovoucích (natantních) rostlin vzaly za své nebo se výrazně zmenšila jejich plocha.

V této situaci bylo zřejmé, že se něco musí změnit, což byl jednoznačně úkol pro státní ochranu přírody jako správce státního majetku, kterým Lednické rybníky jsou. Nástrojem této změny se stal nově schválený plán péče o NPR Lednické rybníky na léta 2007–2011. Prvním zásadním opatřením, které z plánu vzešlo, bylo částečné letnění rybníka Nesytu v r. 2007. Cílem bylo vytvořit optimální podmínky pro některé druhy vodního ptactva a květenu obnaženého rybničního dna, v případě Nesytu zejména vzácných slanomilných druhů.

Průběh letnění Nesytu v r. 2007

V souladu s novým plánem péče byla pro r. 2007 upravena velikost a složení rybí obsádky s možností nasadit dravé ryby (např. candáta obecného – *Sander lucioperca*) a generačního lína (*Tinca tinca*). Z tohoto důvodu byl také víc než desetinásobně snížen poplatek za pronájem rybníka, aby se kompenzoval nižší zisk z produkce kaprů. Hladina Nesytu byla v průběhu března snížena z původní kóty 174,74 m n. m., kdy je rybník na plné vodě, na 173 m. Mimořádně suché jarní měsíce toho roku a zřejmě také přepouštění vody do výtažníků pod Nesytem v průběhu května způsobily další neplánovaný pokles hladiny přibližně o 80 cm. V tu chvíli byla zaplavena pouze malá část loviště u hráze a ve střední části rybníka zůstávala sice mělká, avšak rozsáhlá rozlitina. Za této situace, kdy začal nasazené ryby ohrožovat kyslíkový deficit, přistoupili rybáři k prvnímu záchrannému výlovu. Po krátkodobém vzestupu vodní hladiny v druhé polovině května následoval další pokles, a proto byl v červnu nutný ještě jeden výlov. Bez výrazných ztrát se tak podařilo odlovit většinu nasazených ryb včetně nezanedbatelného množství kaprů, kteří v rybníce zbyli po výlovu v předchozí sezoně. Není tedy důvod se domnívat, že by rybníkáři v r. 2007 utrpěli neplánovaným úplným letněním Nesytu ztrátu – samozřejmě pokud pomineme ušlý zisk, jehož by byli dosáhli, pokud by byl Nesyt na plné vodě. Ani obavy, že se Nesyt nepodaří napustit do začátku další sezony, se nenaplnily.

Letnění Nesytu a ptáci

Letnění rybníka splnilo především ornitologická očekávání: tato lokalita byla pro ptáky hnízdištěm i mimořádně významnou tahovou zastávkou. Současně s vypouštěním a vysycháním rybníka i s vývojem vegetace na jeho dně se průběžně měnilo i společenstvo ptáků. Bylo zaznamenáno hnízdění pěti druhů bahňáků v současnosti v ČR znatelně ubývajících, a to asi 15 párů čejky chocholaté (*Vanellus vanellus*, obr. 4), nejméně 10 párů kulíka říčního (*Charadrius dubius*), dvou až tří párů vodouše rudonohého (*Tringa totanus*), dvou párů pisíka obecného (*Actitis hypoleucos*) a dokonce dvou až tří párů tenkozobce opačného (*Recurvirostra avosetta*, obr. 3). Tenkozobci hnízdívali na Nesytu již dříve, ještě v dobách, kdy se letnil pravidelně; např. v r. 1948 to bylo 9 párů a naposledy v r. 1961 jeden až dva páry. Z dalších druhů ptáků zde i přes malou rozlohu vodní plochy vyhnízdilo např. 6 párů husy velké (*Anser anser*), jeden pár lysky černé (*Fulica atra*) a jeden pár rybáka obecného (*Sterna hirundo*). Zajímavé bylo, že v suchých rákosinách zpívali ve velkém počtu rákosníci obecní (*Acrocephalus scirpaceus*) a rákosníci velcí (*A. arundinaceus*): předpokládáme, že obou druhů zde hnízdilo několik desítek párů.

Velmi zajímavé poznatky přinesly odchyty rákosinových ptáků v době od 15. do 25. července. Bylo odchyceno 1 130 ptáků 29 druhů, což jsou výsledky zcela srovnatelné s lety 2005 a 2006, kdy byl rybník na plné vodě. Mezi odchycenými pěvci se ocitlo mj. 19 slavíků modráčků středoevropských (*Luscinia svecica cyanecula*), z toho 17 mláďat, což ukazuje, že podmínky pro hnízdění tohoto druhu byly na Nesytu ideální. Velmi překvapivý byl i odchyt 47 cvrčilek slavíkových (*Locustella luscinioides*), z toho pěti nevzletných mláďat; hnízdění tohoto druhu v suchých rákosinách bylo u nás prokázáno poprvé.

Kromě hnízdních možností vzniklo na letněném Nesytu příhodné stanoviště i pro tažné a nehnízdící druhy. Z běžnějších druhů ptáků se zde po celou sezonu trvale zdržovalo nejméně 1 500 racků chechtavých (*Larus ridibundus*). Obsazeno bylo tradiční letní shromaždiště hus velkých (obr. 11): koncem července tu bylo téměř šest tisíc ptáků. U tří druhů byly zjištěny vůbec nejvyšší počty na území ČR: 444 jedinců vodouše bahenního (*Tringa glareola*), 115 jedinců vodouše šedého (*T. nebularia*) a 340 jedinců racka malého (*L. minutus*). Mnoho dalších druhů bahňáků bylo pozorováno v počtech v posledních letech nevídaných: 11 tenkozobců opačných, 500 jespáků bojovných (*Philomachus pugnax*), 13 jespáků šedých (*Calidris temminckii*), 40 vodoušů tmavých (*T. erythropus*), 28 vodoušů kropenatých (*T. ochropus*) nebo 50 pisíků obecných. Stejně tak se na Nesytu z důvodu vynikající potravní nabídky a bezpečí zdržovaly mimořádně vysoké počty kachen: čírka obecná (*Anas crecca*) až 1 600 jedinců, čírka modrá (*A. querquedula*) max. 77 jedinců, kachna divoká (*A. platyrhynchos*) do 2 600 jedinců, lžičák pestrý (*A. clypeata*) až 900 jedinců, kopřivka obecná (*A. strepera*) max. 425 jedinců, zrzohlávka rudozobá (*Netta rufina*) do 88 jedinců, ostralka štíhlá (*Anas acuta*) nejvýše 26 jedinců. Kromě toho se na rybníce vyskytly opravdové faunistické vzácnosti. Za všechny lze jmenovat kolpíka bílého (*Platalea leucorodia*), berneška běloličí (*Branta leucopis*), b. rudokrkou (*B. ruficollis*), konipasa citronového (*Motacilla citreola*) nebo rákosníka tamaryškového (*Acrocephalus melanopogon*).

Skutečné žně na Nesytu zažívali pozorovatelé bahňáků: kromě výše jmenovaných druhů zde byly v r. 2007 zaznamenány mj. tři pisily čáponohé (*Himantopus himantopus*), čtyři jespáci rezaví (*Calidris canutus*), čtyři j. písečné (*C. alba*), pět kolih malých (*Numenius phaeopus*), tři vodouši štíhlí (*Tringa stagnatilis*) a kameňáček pestrý (*Arenaria interpres*, obr. 5). Na jaře se zde téměř dva měsíce zdržovali dva kulíci bledí (*Pluvialis squatarola*) a necelý měsíc i břehouš rudý (*Limosa lapponica*). Dvakrát byla zastižena poštolka rudonohá (*Falco vespertinus*), koncem července dokonce 9 ptáků pohromadě.

Jak je zřejmé, nabídl letněný Nesyt mimořádně příznivé hnízdní podmínky zejména bahňákům, kteří patří v celé Evropě k nejvíce ubývajícím druhům ptáků. Rovněž výčet nehnízdících druhů přesvědčivě dokazuje, že letněný Nesyt byl pro ochranu avifauny významný dokonce v evropském měřítku. Ornitologové, kterým se nepodařilo jej v r. 2007 navštívit, mohou jedině litovat a těšit se na další letnění v r. 2011.

Letnění Nesytu a rostliny obnažených den

Částečné letnění, které se praktikovalo na Lednických rybnících v minulých letech a při němž byl z rybničního dna obnažen většinou jen úzký pás podél břehové linie, mělo na mokřadní faunu a flóru zanedbatelný vliv. Teprve částečné, ale vlastně téměř úplné letnění Nesytu v r. 2007 vytvořilo po více než 40 letech optimální podmínky pro rozvoj vegetace obnažených rybničních den teplých oblastí a vegetace jednoletých slanomilných bylin. Vzhledem k různé zrnitosti substrátu rybničního dna a poklesu vodní hladiny v několika fázích, tj. postupnému obnažování rybničního dna, byla tato vegetace velmi rozmanitá jak svým druhovým složením, tak množstvím vytvořené biomasy.

V porostech byly nalezeny dvě desítky druhů, které jsou klasifikovány s různým stupněm ohrožení v Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky, v národních i mezinárodních právních předpisech. Z kriticky ohrožených druhů (C1) se na dně Nesytu vyskytovala bahenka šášinovitá (*Heleochloa schoenoides*, obr. 6), blešník úplavičný (*Pulicaria dysenterica*, obr. 7), kuřinka solná (*Spergularia salina*, obr. 8), solenka Valerandova (*Samolus valerandi*) a šťovík úzkolistý (*Rumex stenophyllus*), ze silně ohrožených (C2) komonice zubatá (*Melilotus dentatus*, obr. 9), kyprej yzopolistý (*Lythrum hyssopifolia*), ostřice žitná (*Carex secalina*), rozrazil bažinný (*Veronica anagalloides*), rozrazil vodní (*V. catenata*), skřípinec Tabernaemontanův (*Schoenoplectus tabernaemontani*), zeměžluč spanilá (*Centaurium pulchellum*) a žabník trávolistý (*Alisma gramineum*). Kromě toho se zde ve velkém množství objevil i merlík slanomilný (*Chenopodium chenopodioides*, obr. 10), donedávna považovaný za nezvěstný druh české flóry (A2).

Převážně jde o druhy subhalofilní až vyloženě slanomilné, konkurenčně slabé, jež z naší krajiny ustoupily v průběhu 20. stol. v důsledku změn vodního režimu, intenzifikace zemědělství a zániku tradičního managementu, především pastvy. Naštěstí je většina z nich schopna dlouhodobě přežívat v rybničním bahně ve formě semen, kde tvoří tzv. semennou banku. Ta se obnovuje v několikaletých intervalech při vypuštění nebo vyschnutí rybníka, kdy z „archivovaných" semen vyroste nová generace rostlin. Právě letnění v r. 2007 vytvořilo pro většinu uvedených druhů mimořádně příznivé podmínky, a tak se na obnaženém dně Nesytu objevily některé druhy rostlin, které nebyly dlouho pozorovány nebo se při částečných letněních v letech 1995 a 2003 objevily jen v malých počtech. Současný hojný výskyt vodních ptáků umožnil šíření těchto druhů na další lokality, a tak posílil naději na jejich dlouhodobé přežití v české krajině.

1 Západní část letněného Nesytu

2 Dno letněného Nesytu poskytlo dobré podmínky pro rozvoj vegetace obnažených rybničních den. V porostu na snímku dominuje merlík červený (*Chenopodium rubrum*) a rákos obecný (*Phragmites australis*). Zlatožluté a rezavě hnědé rostliny jsou plodné exempláře šťovíku přímořského (*Rumex maritimus*). Foto J. Danihelka

3 Tenkozobec opačný (*Recurvirostra avosetta*) zahnízdil na Nesytu naposledy v r. 1961, pak až v r. 2007 v počtu dvou až tří párů. V době tahu bylo pozorováno až 11 tenkozobců

4 Čejka chocholatá (*Vanellus vanellus*) v současnosti silně ustupuje; za posledních 20 let se její stavy snížily o více než 70 %. Na obnaženém dně Nesytu hnízdilo kolem 15 párů

5 Kameňáček pestrý (*Arenaria interpres*) je severský bahňák, u nás vzácně, ale pravidelně zastihovaný na tahu

6 Bahenka šášinovitá (*Heleochloa schoenoides*) u nás dnes roste ve větším množství pouze v širším okolí Nesytu. V r. 2007 se objevila i na několika místech jeho obnaženého dna

7 Blešník úplavičný (*Pulicaria dysenterica*) se ve střední Evropě vyskytuje jen v Panonské nížině, odkud zasahuje i na jižní Moravu

8 Většina populací kuřinky solné (*Spergularia salina*) byla v minulosti zničena. Z původních víc než 60 jihomoravských lokalit jich dnes zbývá asi 10, zejména v okolí Nesytu. Druhotně se však šíří podél dálnic

9 Slanomilná komonice zubatá (*Melilotus dentatus*) vytvářela v úzkém pruhu podél jižního břehu téměř monodominantní porosty. Foto K. Fajmon

10 K nejvzácnějším druhům české květeny náleží merlík slanomilný (*Ch. chenopodioides*). Donedávna byl dokonce považován za nezvěstný. V současnosti je znám od Velkých Němčic, z okolí Rakvic a ze soustavy Lednických rybníků. Foto J. Danihelka

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Letnění Nesytu a vodní bezobratlí živočichové

Ačkoli nejsou dosud zpracovány výsledky hydrobiologického výzkumu, který proběhl na Nesytu v sezoně 2007, je možné na základě dosavadních poznatků říct, jaký mělo letnění vliv na vodní bezobratlé. Zejména je jasné, že vedlo k redukci permanentní fauny (tj. druhů trvale vázaných na vodní prostředí), mj. máloštětinatých červů a měkkýšů. Tato redukce však nebyla nijak drastická: např. máloštětinatí červi tvořili během letnění podstatnou část fauny dna. Většina zástupců permanentní fauny navíc disponuje různými mechanismy (klidová stadia, raná vývojová stadia s dlouhou životností), které jim umožňují dlouhodobě setrvávat na lokalitě nebo ji znovu kolonizovat. Díky těmto mechanismům a rovněž značné schopnosti šíření lze očekávat, že se tito živočichové po napuštění rybníka velmi brzy znovu objeví. S návratem jejich biomasy do stavu před vypuštěním lze pak počítat na konci první sezony nebo v druhé sezoně po napuštění; rozhodujícím faktorem bude však velikost rybí obsádky.

Se znovuosídlením nebudou mít potíže ani škeble, jejichž larvální stadia se šíří na žábrách ryb. Současné podmínky na Lednických rybnících umožňují dlouhodobě přežít pouze škebli rybniční (*Anodonta cygnea*), zatímco pro ostatní druhy velkých mlžů je nynější rybníkářské hospodaření nevhodné zejména s ohledem na míru organického znečištění a s tím spojené horší kyslíkové poměry. Úhyn škeblí v průběhu letnění nebyl nikterak masivní a rozhodně neohrozil lokální populaci; pokud totiž zůstane uprostřed rybníka aspoň nějaká voda, stáhnou se životaschopní jedinci do vlhkých míst a přežijí toto období bez potíží.

Temporární fauna bezobratlých (tj. druhy vyskytující se ve vodním prostředí jen po část vývojového cyklu) zahrnuje především různé zástupce vodního hmyzu. Přizpůsobivost k měnícím se podmínkám a schopnost (re)kolonizace vhodných biotopů je pro tyto živočichy typická, a proto bude obnova této složky rybniční fauny po napuštění rybníka velmi rychlá. Tomu jistě napomůže i dostatečná nabídka mokřadních biotopů v blízkém okolí. Lze tak usuzovat i podle zkušeností z částečného letnění v r. 2003, kdy voda přes sezonu nedosahovala k rákosinám, a přesto byla fauna fytofilních bezobratlých v následujících letech dostatečně bohatá. Co se týče temporární složky bentosu, především larev pakomárů, lze v sezonách následujících po letnění očekávat nárůst její biomasy. Někteří autoři zjistili v tomto období dokonce i růst její druhové diverzity.

Jak už bylo řečeno, ústup vodní hladiny nezpůsobil úplný úhyn vodních bezobratlých. Už vzhledem k počtu ptáků, kteří se zde během celé sezony zdržovali a kteří tak mimo jiné reagovali na bohatou potravní nabídku, lze usuzovat, že se zde některé skupiny bezobratlých, např. planktonní korýši, vyskytovaly ve velkém množství. Argumenty rybníkářů, že během letnění došlo k úhynu fauny dna, která je důležitou složkou rybničního ekosystému, nelze proto brát vážně. Co skutečně ohrožuje diverzitu vodních bezobratlých a dalších vodních organismů, je nadměrná intenzita rybničního hospodaření. Pokud to rybníkáři se svými obavami o ekosystém v NPR Lednické rybníky myslí vážně, pak přistoupí na extenzivnější hospodaření předepsané novým plánem péče.

Letnění a úživnost rybníků

Původním cílem letnění rybníků bylo zvýšit jejich úživnost. Za dnešních podmínek, kdy většina rybníků trpí nadbytkem živin, však stojíme před problémem opačným. S mohutným nárůstem mokřadní vegetace na obnaženém dně je spojeno hypotetické riziko, že v další sezoně po letnění může při rozkladu velkého množství organické hmoty nastat kyslíkový deficit. Proto někteří odborníci považují za vhodné aspoň část narostlé vegetace posekat a z rybníka před napuštěním odstranit. To se na Nesytu skutečně stalo: posečeno a odvezeno nebo spáleno bylo téměř 50 ha porostů obnaženého dna, což je asi jedna pětina rozlohy volného dna Nesytu. Odborná veřejnost však v názoru na podobná opatření není jednotná; i někteří spoluautoři tohoto příspěvku se domnívají, že opatření bylo zbytečné, neboť riziko deficitu kyslíku způsobeného rozkladem makrovegetace v sezoně následující po letnění je malé a povolená menší rybí obsádka si snadno najde místa s dostatkem kyslíku. Bilanci živin eutrofního rybníka odstranění biomasy výrazně neovlivní.

Co dál?

Odpůrci letnění v r. 2007 vyvolali mediální kampaň, jejímž zřejmým cílem bylo omezit platnost nového plánu péče o NPR Lednické rybníky, který je pro nájemce méně výhodný než plán předchozí. Současný plán péče je přitom zpracován tak, aby rybníky sloužily především k ochraně biodiverzity. Je to pochopitelné a správné, neboť rybníky jsou v majetku státu a ve správě Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Pokud jsou požadovaným stavem extenzivně obhospodařované rybníky blízké přírodě, mělo by se z tohoto plánu vycházet i v dalších letech.

Pravidelné letnění jednoho z Lednických rybníků v každé sezoně má zásadní význam s ohledem na hlavní předměty ochrany na této lokalitě – mokřadní ptáky a rostliny. V dané sezoně by v letněných rybnících bylo vhodné nasazovat pouze minimální rybí obsádky (bez přítomnosti kapra, případně nasadit pouze jeho plůdek nebo jednoletou rybu) a průběžně sledovat vodní poměry na lokalitě. Užitečný by byl rovněž průběžný monitoring zaměřený na vývoj společenstev bezobratlých (hlavně velikostní strukturu zooplanktonu) a kyslíkovou bilanci v sezonách po letnění. Stejně tak bude třeba doladit i optimální výšku vodní hladiny v každém rybníce soustavy po dobu jeho částečného letnění. Očekáváme, že na zbylých rybnících v dalších letech bude ochrana přírody praktikovat skutečně polointenzivní až extenzivní hospodaření, jak to navrhuje platný plán péče. To znamená především menší a druhově pestřejší rybí obsádky, než tomu bylo doposud.

Není nutné dodávat, že finanční náklady na extenzivní hospodaření mohou být větší (nákladné jsou např. smíšené násady s dravými rybami) a zisky výrazně menší než z dosavadního intenzivního hospodaření. Rybníkáři se v tomto konceptu ocitají ve zcela nové a nezvyklé roli: účelem jejich činnosti už není maximální produkce ryb, a tedy maximalizace zisku, ale správa zvláště chráněného území a jeho udržování ve stavu příznivém z hlediska předmětů ochrany. To vše při zachování určitého minimálního zisku z produkce ryb, zajišťujícího rentabilitu jejich hospodaření. Budou-li pro nynějšího nájemce rybníka nové podmínky neakceptovatelné, je to důvod k hledání jiného nájemce nebo jiné formy péče o danou lokalitu, nikoli důvod pro zmírňování nebo přizpůsobování podmínek požadavkům nájemce, jehož jsme svědky v současné době. Výsledkem dohody mezi státní ochranou přírody a hospodařícími subjekty, které přistoupí na tyto podmínky, bude optimální stav jedné z nejvýznamnějších mokřadních rezervací ve střední Evropě.

Nezkrácený text a seznam použité literatury je k dispozici na http://www.sci.muni.cz/~danihel/Letneny_Nesyt.pdf

Kolektiv autorů: Jan Sychra, Jiří Danihelka, Přemysl Heralt, David Horal, Michal Horsák, Josef Chytil, František Kubíček, Jan Květ, Petr Macháček, Ivo Přikryl a Jan Roleček.

11 I na letněném Nesytu bylo obsazeno tradiční letní shromaždiště hus velkých (*Anser anser*) – téměř 6 000 ptáků. Snímky P. Macháčka, není-li uvedeno jinak